

عنوان مقاله:

بررسی افعال حرکتی در شرح شطحیات روزبهان بقلی با رویکردی شناختی

محل انتشار:

مجله متن شناسی ادب فارسی، دوره 11، شماره 1 (سال: 1398)

تعداد صفحات اصل مقاله: 17

نویسنده:

الهام سیدان - استادیار زبان و ادبیات فارسی دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران

خلاصه مقاله:

شطحیات عرفانی از جمله معناگریزترین بازنمودهای تجربیات و مواجید عرفانی است که با زبانی اشاری، هنجارگریز و پویا به تصویر کشیده می‌شود. براساس بنیان‌های معرفت‌شناختی شطحیات، کلمات در این دسته از آثار دایرة معنایی وسیع و منعطفی دارد. بررسی دایرة واژگانی در شطحیات عرفانی - که البته غالباً حاصل گزینش آگاهانه گویندگان آنها نیست - راهی به شناخت مبانی فکری و تجربه‌های گویندگان آنهاست. با توجه به رویکرد تحلیلی معناشناسی شناختی به مقوله واژگان و ارتباط آن با ذهن، این رویکرد الگوی مناسبی در بررسی سطح واژگانی شطحیات عرفانی به دست می‌دهد. در بین مقولات واژگانی شطحیات، افعال نقش مؤثری در انتقال تجربه‌های معرفت‌شناختی عارفان دارد و نویسنده در این پژوهش به بررسی و تحلیل شناختی این دسته از افعال می‌پردازد. به طور کلی این افعال بیانگر شور و وجد درونی عارفان است و به صورت‌های مختلفی در متن نمود می‌یابد. هر فعل به انضمام معانی مختلف خود مقوله‌ای معنایی را تشکیل می‌دهد که در این پژوهش با کاربست نظریة پیش‌نمونه‌رُش، مقولات شعاعی لیکاف و زنجیره‌های معنی‌تیلر بررسی و تحلیل می‌شود. نتایج این بررسی نشان می‌دهد پردازش عارفان از تعالی و کمال درونی و درک حقیقت متعالی، به‌طور ناخودآگاه جسمی‌شده است؛ نظام حرکتی نقش مؤثری در شکل‌دادن به مفاهیم انتزاعی دارد و برپایة استعارة مفهومی «تعالی و کمال سفر است» معانی انتزاعی در قالب حرکتی مادی، مفهوم‌سازی می‌شود.

کلمات کلیدی:

افعال حرکتی، روزبهان بقلی، زبان‌شناسی شناختی، شرح شطحیات، مقوله‌های شعاعی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1183002>

